A photograph of three young children running happily in a park. They are wearing winter clothing: a yellow raincoat with a red hat, a grey patterned raincoat with a pink hat, and a red raincoat with a blue hat. The background shows a park with trees and a building.

Selvitys palvelusetelin käyttönottomahdollisuudesta yksityisessä perhepäivähoidossa

Loppuraportti, 17.1.2024 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Tutkimus ja Kehitys Ajatustalo Oy / Lempäälän kunnan kasvatuksen ja opetuksen palvelualue

Sisällysluettelo

- 1) Tausta ja tehtäväksianto
- 2) Tiivistelmä keskeisistä tuloksista
- 3) Palveluseteli varhaiskasvatuspalveluissa
- 4) Kokemuksia palvelusetelistä perhepäivähoidossa– Oulu
- 5) Kokemuksia palvelusetelistä perhepäivähoidossa - Jyväskylä
- 6) Kyselyt ja haastattelut varhaiskasvatuspalveluiden käyttäjille ja perhepäivähoidon toteuttajille
- 7) Perheiden näkemyksiä perhepäivähoidosta ja palvelusetelin käyttöönotosta
- 8) Kunnallisten perhepäivähoitajien näkemyksiä perhepäivähoidosta ja palvelusetelin käyttöönotossa yksityisessä perhepäivähoidossa
- 9) Yksityisten perhepäivähoitajien näkemyksiä perhepäivähoidosta ja palvelusetelin käyttöönotosta
- 10) Tiivistelmä kunnallisten ja yksityisten perhepäivähoitajien haastatteluissa esiin nostamista asioista
- 11) Kustannuslaskentaa 7 yksityisen perhepäivähoitajan kustannuksilla
- 12) Varhaiskasvatuksen kustannusvertailu
- 13) Kotona lasten kanssa olevien lempäläisten lapsiperheiden toiveita tuleviin varhaiskasvatuspalveluihin liittyen
- 14) Kyselyihin vastanneiden ajatuksia ja mielipiteitä varhaiskasvatukseen ja palvelusetelin käyttöönottoon liittyen

Tausta ja tehtäväksiänto

- Lempäälän kunnan talousarviokirjaan on vuodelle 2023 määritetty selvitettäväksi palvelusetelin käyttöönottomahdollisuus yksityisessä perhepäivähoidossa. Tähän vastaamiseksi toteutettiin seuraavat toimet:
  - Syyskuussa 2023 toteutettiin kolme kyselyä; perhepäivähoitoa käyttäville perheille sekä kunnallisille että yksityisille perhepäivähoitajille.
  - Lokakuussa haastateltiin sekä kunnallisia että yksityisiä perhepäivähoitajia
  - Kyselyillä ja haastatteluilla selvitettiin
    - perheiden näkemyksiä perhepäivähoidosta sekä
    - kunnallisten ja yksityisten perhepäivähoitajien näkemyksiä palvelusetelin käyttöönotosta ja sen mahdollisuuksista yksityisen perhepäivähoidon tuottamisessa.
  - Taustaksi ja benchmarkkaukseksi haastateltiin myös Oulun ja Jyväskylän varhaiskasvatuksen viranomaisia siitä, miten palveluseteli on heillä toiminut yksityisen perhepäivähoidon mahdollistamisessa.

Tiivistelmä keskeisistä tuloksista 1/2

- Selvitystä varten kasvatus- ja opetuslautakunnan 12.9.2023 määrittämällä 826€/lapsi arvoisella palvelusetelillä
  - yksikään nykyisistä kunnallisista (7 vastaajaa) perhepäivähoitaja **ei suoraan** hakeutuisi perhepäivähoidon yksityiseksi palvelusetelituottajaksi
  - yksityisistä perhepäivähoitajista (8 vastaajaa) kaksi hakisi varmasti ja viisi hakisi ehkä perhepäivähoidon yksityiseksi palvelusetelituottajaksi
- Nykyisistä yksityisistä perhepäivähoitajista kuusi koki, että edellytys sitoutumisesta Tampereen kaupunkiseudun palvelusetelisääntökirjaan vähentää halukkuutta siirtyä palvelusetelituottajaksi. Yksi vastaaja ei ollut ihan varma ja yksi kertoi, että se ei vaikuta negatiivisesti.
- Yksityisten perhepäivähoitajien vastausten perusteella 826€/lapsi palvelusetelin arvolla, heidän tulisi lisäksi periä perheiltä noin 150-250 euron lapsikohtaista kuukausittaista lisämaksua, jotta toiminta olisi taloudellisesti kannattavaa.
- Yksityisten perhepäivähoitajien mukaan palvelusetelin käyttöönotolla perhepäivähoitossa olisi positiivisia vaikutuksia, kuten
  - tasapuolisempi järjestelmä perheille,
  - asiakkaiden hyötyminen palvelumaksuissa ja yhdenmukaisemmat palvelumaksut,
  - mahdollisesti vakaampi talous yrittäjälle mm. mahdollistamalla täydet lapsiryhmät (varhaiskasvatuslaki, max. 4,5 lasta / ryhmä).

Tiivistelmä keskeisistä tuloksista 2/2

- Yksityisten perhepäivähoitajien mukaan merkittävimmät negatiiviset kokemukset palvelusetelin käyttöönotolla olisivat 1) riski vapauden menettämisestä oman työn suunnittelussa ja toteuttamisessa (mm. loma-ajat, ruokalistat), 2) oman tulotason putoaminen, 3) varahoidon järjestäminen mahdollisesti omalla kustannuksella.
- Sekä nykyiset perhepäivähoitoa (8 vastaajaa kunnallisessa pph:ssa) että kunnallista päiväkotia (92 vastaajaa) käyttävät perheet ovat hyvin tyytyväisiä nykyiseen palveluunsa.
- Kaikista vastanneista perheistä 10% piti palvelusetelillä hankittavaa yksityistä perhepäivähoitoa varten otettavana vaihtoehtona varhaiskasvatuksen järjestämisessä. 29% vastaajista koki sen kenties mahdollisena, 30% epätodennäköisenä ja 31% ei pitänyt sitä vaihtoehtona.
- Perheistä 52% ei olisi valmis maksamaan ylimääräistä lisämaksua yksityiselle, palvelusetelillä toimivalle perhepäivähoitajalle. 30% voisi maksaa 50 euroa / kk / lapsi, 9% 100 euroa / kk / lapsi.
- *Palvelusetelin käyttöönoton kokonaisvaikutukset kunnalle on mahdollista analysoida vasta siinä vaiheessa, kun toimintaan liittyvät yksityiskohdat on linjattu. Lisäksi on vaikea varmuudella ennakoida asiakasperheiden valintoja sekä perhepäivähoitajien osalta, kuinka moni tosiasiallisesti siirtyy perhepäivähoidon palvelusetelituottajaksi.*
- *Tässä selvityksessä tehty alustava laskelma seitsemän yksityisen hoidon tuella toimivan perhepäivähoitajan siirtymisestä palvelusetelituottajaksi tarkoittaa kustannusvaikutuksena kunnalle noin 36 000 euron lisävuosikulua.*

Palveluseteli varhaiskasvatuspalveluissa

- Kunta voi järjestää varhaiskasvatuslain 10 a §:n mukaan varhaiskasvatuspalveluita mm. antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin.
- Kunta sitoutuu maksamaan palvelun käyttäjän palvelujen tuottajalta hankkimat palvelut setelin arvoon asti.
- Kunta asettaa palvelusetelin arvon ja hyväksyy yksityiset palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin. Palveluntuottajaksi voidaan valita toimija, joka täyttää palvelusetelistä annetun lain 5 §:n mukaiset edellytykset.
- Asiakasperheellä on oikeus valita kunnan hyväksymistä tuottajista se palveluntuottaja, jonka palveluita hän haluaa ao. palvelussa käyttää.
- Vuonna 2022 varhaiskasvatuspalveluiden palveluseteli oli käytössä 98 kunnassa (39% vastaajista). Käyttö on lisääntynyt tasaisesti vuodesta 2016 alkaen. **Perhepäivähoidossa palveluseteli oli käytössä 40 kunnassa (16% vastaajista).**
- Palveluseteli voi olla joko kiinteähintainen tai tulosidonnainen. Tulosidonnainen palveluseteli oli vuonna 2022 käytössä 85 kunnassa.
- Kiinteähintaisen palvelusetelin keskiarvo **perhepäivähoidossa** vuonna 2022 oli 782€ (650-931€)
- Tulosidonnaisen palvelusetelin keskiarvo **perhepäivähoidossa** vuonna 2022 oli 444-786 euroa
- Osa kunnista käyttää **kertoimia** palvelusetelin arvossa myös perhepäivähoidossa. Alle kolmevuotiaiden osalta **kertoimen keskiarvo on 1,18**. Suurimmassa osassa kunnista arvo on kuitenkin sama alle ja yli 3 -vuotiailla lapsilla.

Lähde: Lahtinen, J. & M. Svartsjö (2022) Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät ja palveluseteli - Selvitys kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisistä ja niiden maksatusperusteista sekä palvelusetelistä. Suomen Kuntaliitto ry:n julkaisu. Helsinki 2022.

Kokemuksia palvelusetelistä perhepäivähoidossa - Oulu

Palvelusetelin
arvo 874 euroa

- Palveluseteli ollut käytössä perhepäivähoidossa noin 10 vuotta.
- Palveluseteli-perhepäivähoitajia noin 70 ja noin 10 kunnallista. Arvioidaan, että kunnallinen perhepäivähoito tulee loppumaan lähivuosina. Kaikki uudet haluavat palvelusetelituottajiksi.
- Suurimalle osalle yksityisistä perhepäivähoitajista perhepäivähoidon tuottaminen on ”välivaihe” työ- ja perhe-elämässä.
- Palvelun kysyntä ja tarjonta ovat hyvin balanssissa.
- Varahoito yksityisessä perhepäivähoidossa on järjestetty siten, että lapset sijoitetaan tilan salliessa muuhun vaka-yksikköön. Kunta laskuttaa perhettä ja perhepäivähoitaja hyvittää tämän perheelle.
- Perhepäivähoidolla nähdään erittäin merkittävä rooli varhaiskasvatuspalveluissa.
- Perhepäivähoito on kaupungille edullisempi tapa tuottaa vaka-palvelua vs. kunnallinen päivähoito.
- Myös ”sisäinen laadunvarmistus” toimii hyvin. Jos perhepäivähoidon laatu ei vastaa odotuksia, niin silloin perheet eivät laita lapsiaan sinne. ”Puskaradio” toimii tässä hyvin. Perhepäivähoitajissa suurin osa on hyvin koulutettua (varhaiskasvatuksen ja/tai hoitoalan koulutus taustalla).
- Suurin osa hoitajista ei ota mitään lisämaksua perheiltä palvelusetelin päälle. Muutama ottaa 20-30 euroa kk / lapsi.

Lähde: Oulun kaupungin varhaiskasvatuksen päällikkö Kirsi Rankin haastattelu 22.9.2023

Kokemuksia palvelusetelistä perhepäivähoidossa - Jyväskylä

Palvelusetelin
arvo 844 euroa

- Palveluseteli käytössä perhepäivähoidossa noin 15 vuotta.
- Noin 50 yksityistä perhepäivähoitajaa palvelusetelillä ja noin 25 kunnallista. Yksityisen hoidon tuella on ihan yksittäisiä perhepäivähoitajia. **Arvioidaan, että kunnallinen perhepäivähoito tulee loppumaan lähivuosina.**
- Samoin kuin Oulussa, suurimalle osalle yksityisistä perhepäivähoitajista perhepäivähoidon tuottaminen on ”välivaihe” työ- ja perhe-elämässä.
- Yksityisellä perhepäivähoitajalla on oikeus oman lapsen *palvelurahaan*, jos ryhmässä on vähintään yksi perheen ulkopuolinen jyväskyläläinen, alle esiopetusikäinen lapsi, jolle on myönnetty palveluseteli. Palveluraha on 400 euroa.
- Palvelun kysyntä ja tarjonta ovat hyvin balanssissa. Tällä hetkellä näyttää, että perhepäivähoito on hiipumassa, etenkin kunnallinen.
- Yksityisen perhepäivähoidon varahoitoa pilotoitiin, mutta sille ei ollut käyttäjiä. Varahoitoa ei käytännössä ole, vaan jos yksityinen perhepäivähoitaja sairastuu, niin perheet hoitavat itse lapsensa tai varahoidon esim. omien tukiverkoston avulla. Tämä perustuu yksityisten perhepäivähoitajien ja heidän asiakasperheiden keskinäiseen sopimiseen.
- Kuten Oulussa, myöskään Jyväskylässä suurin osa palvelusetelillä toimivista yksityisistä perhepäivähoitajista ei ota mitään lisämaksua perheiltä. Muutama ottaa 20-30 euroa kk / lapsi.

Lähde: Jyväskylän kaupungin varhaiskasvatuksen palvelujohtaja Tarja Ahlqvistin haastattelu 22.9.2023

Kyselyt ja haastattelut varhaiskasvatuspalveluiden käyttäjille ja perhepäivähoidon toteuttajille

- Palveluseteliselvityksessä toteutettiin syyskuussa 2023 kolme kyselyä: perheille sekä kunnallisille että yksityisille perhepäivähoitajille.
- Vastaajia saatiin:
  - Perheitä 100 kpl
  - Kunnallisia pph 7 kpl
  - Yksityisiä pph 8 kpl
- 11 perhepäivähoitajan haastattelut lokakuussa 2023, joista:
  - Kunnallisia 4 kpl
  - Yksityisiä 7 kpl

Perheiden näkemyksiä perhepäivähoidosta ja palvelusetelin käyttöön otosta

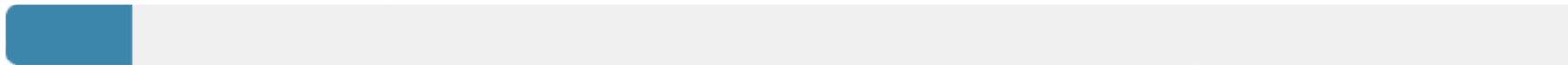
Miten olette tällä hetkellä järjestäneet lapsenne varhaiskasvatuksen?

100 out of 100 people answered this question

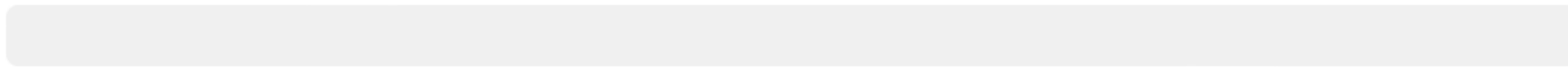
Lapsemme on kunnallisessa päiväkodissa 92 resp. 92%

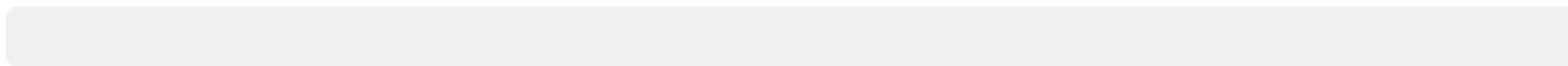
Lapsemme on kunnallisessa perhepäivähoidossa 8 resp. 8%

Lapsemme on yksityisessä perhepäivähoidossa 0 resp. 0%

Lapsemme on yksityisessä päiväkodissa 0 resp. 0%

Millä perusteella valitsitte lapsenne varhaiskasvatuspaikan?

Kunnallinen päiväkoti

- Yksityisestä ei ollut tietoa että missä olisi lähin
- Sijainti, luottamus kunnallisen varhaiskasvatuksen laatuun, toiminnan monipuolisuus
- Hoitopaikan sijainti oli yksi tärkeimmistä syistä. Myös hinta vaikutti jonkin verran.
- Päiväkoti lähellä ja hinta
- Luotan kunnalliseen enemmän, yksityisessä hoitajien aika menee enemmän siivoukseen, ruuanlaittoon yms. ja se kaikki on lapsilta pois.
- Lähin päiväkoti ja maksut sopivat.
- Helppous, hoitopaikka lähellä kotia ja tuttujen hyvä kokemus Lempäälän päivähoidosta
- Palvelunvarmuus/jatkuvuus eli hoitajan sairaus tai vuosilomat eivät vaikuta.
- Kunnallisen päiväkodin 'maine' on merkittävästi yksityisiä päiväkoteja parempi.
- Haluamme että peruspalvelut tuotetaan julkisilla varoilla, joten emme selvittäneet yksityisen mahdollisuutta.
- Laajat aukioloajat, kodin läheisyys ja uudehkot tilat

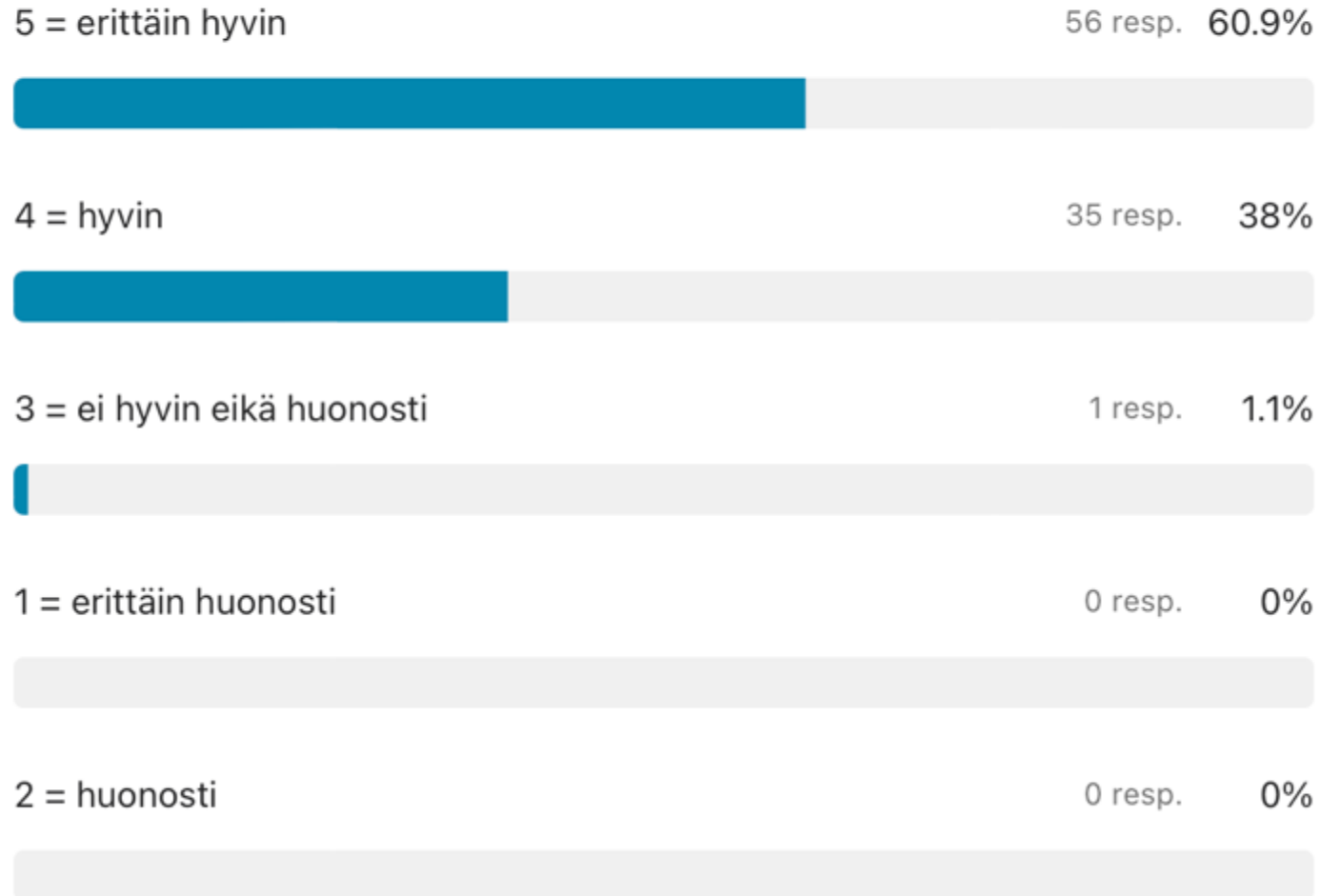
Kunnallinen perhepäivähoito

- Kodinomaisen ilmapiiri, pieni ryhmä, tuttu hoitaja
- Lapsen etu edellä: Pieni ryhmäkoko, rauhallinen kodinomaisen ympäristö, hoitohenkilön pysyvyys
- Sijainti oli läheinen ja lapsemme oli aloittaessa vain vuoden ikäinen, joten koimme kodinomaisen ympäristön parhaimmaksi vaihtoehdoksi.
- Halusimme lapsellemme pienen ryhmän, jossa aikuinen tietää koko ajan, mitä lapsellemme kuuluu
- Pph sopii lapsemme tarpeisiin parhaiten. Omat kokemuksemme omasta lapsuudesta pph:lla
- Haluamme että lapsemme on hoidossa pienemmässä ryhmässä kodinomaisessa ympäristössä.
- Hyvä hoitaja, sijainti

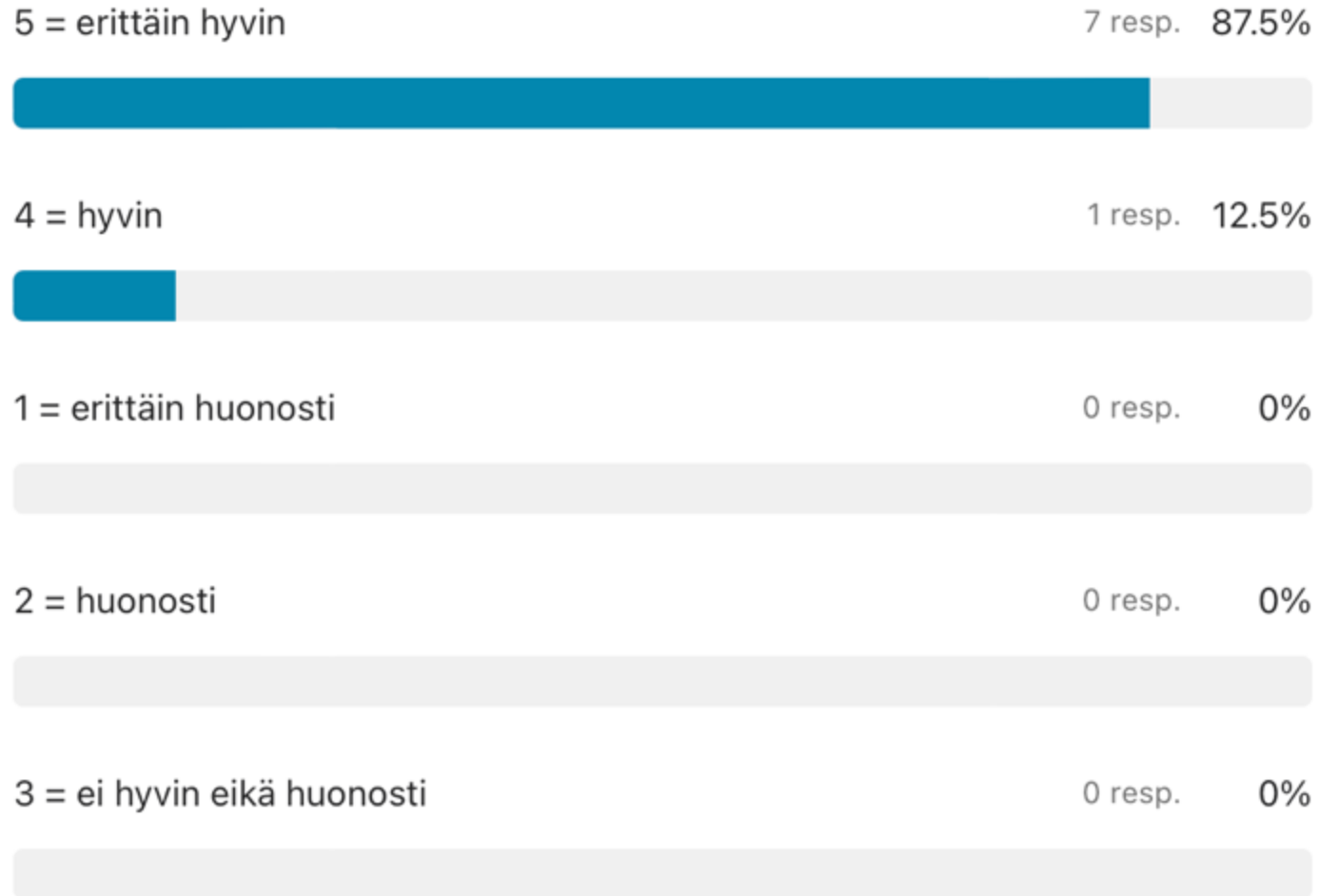
Kuinka hyvin päiväkotitoi varhaiskasvatuspalveluna asteikolla 1–5 vastaa perheenne toiveeseen ja tarpeeseen.

92 out of 100 people answered this question

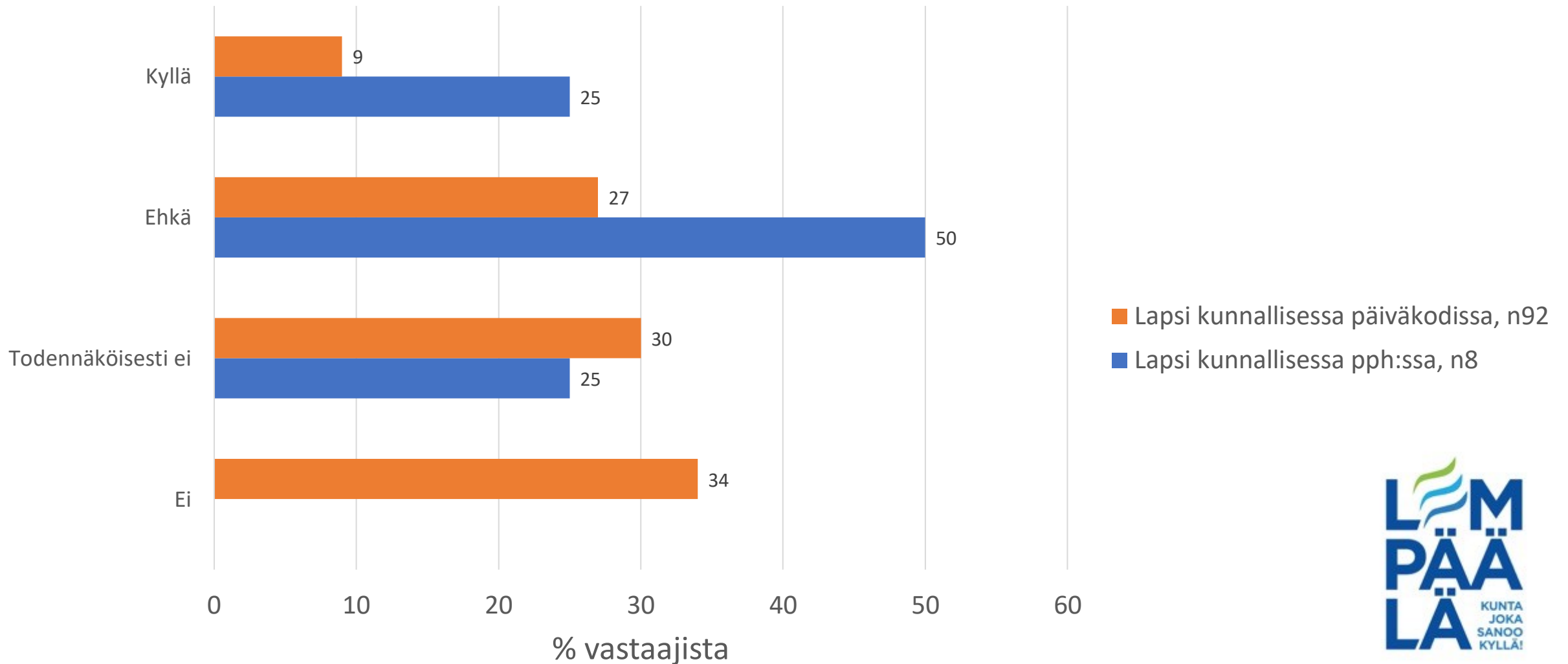
Kuinka hyvin perhepäivähoito varhaiskasvatuspalveluna asteikolla 1–5 vastaa perheenne toiveeseen ja tarpeeseen.

8 out of 100 people answered this question

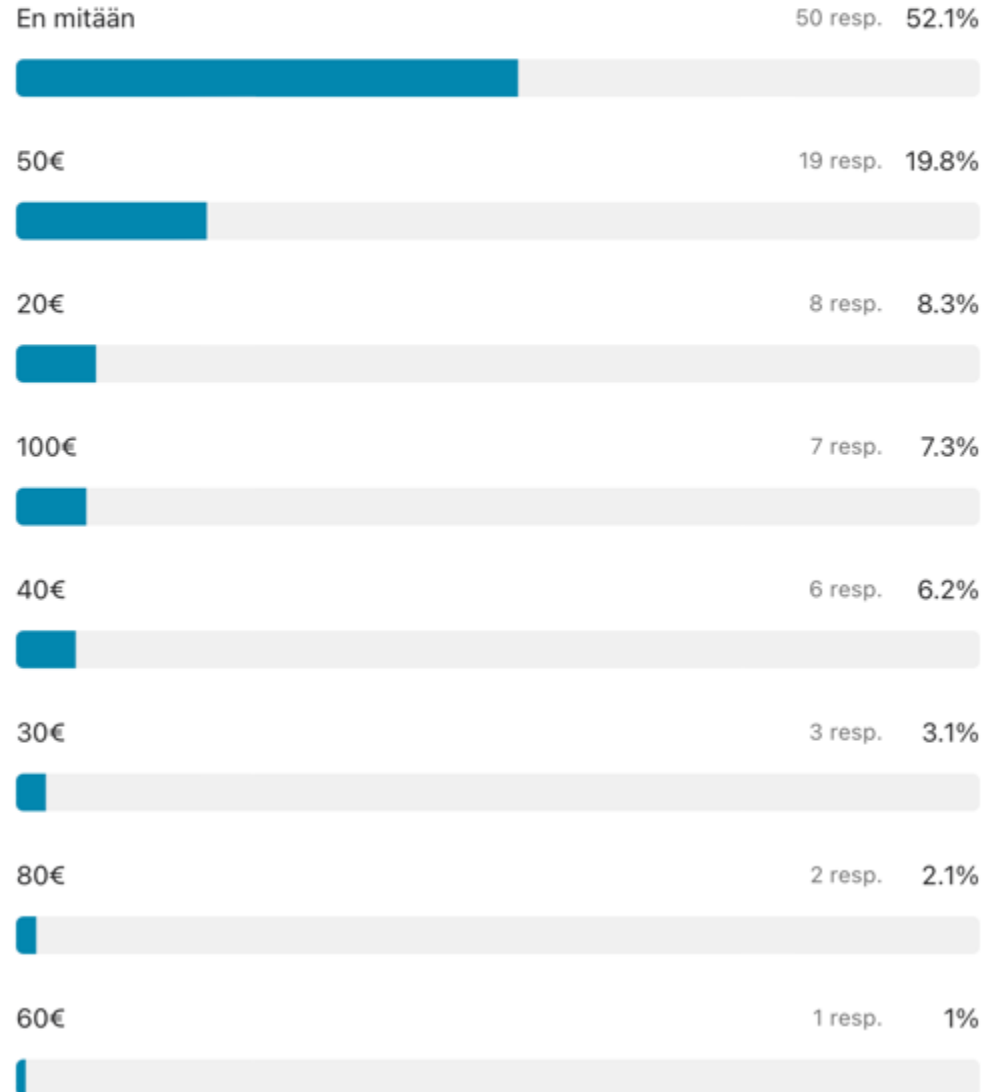

Mikäli Lempäälässä otetaan käyttöön palveluseteli yksityisessä perhepäivähoidossa, koetteko sen olevan varteenotettava mahdollisuus lastenne varhaiskasvatukseen järjestämiseksi?

Mikäli yksityinen perhepäivähoitaja perisi palvelusetelille määritetyn arvon lisäksi lapsikohtaista lisämaksua palvelua käyttäviltä perheiltä, mikä olisi korkein mahdollinen lapsikohtainen lisämaksu / kk, jonka olisitte valmiita maksamaan?

96 out of 100 people answered this question

Lapsikohtainen lisämaksu

Kunnallisten
perhepäivähoitajien
näkemyksiä
perhepäivähoidosta ja
palvelusetelin
käyttöön otosta yksityisessä
perhepäivähoidossa

Mikäli kunnassa otetaan käyttöön 826 euron arvoinen palveluseteli yksityisen perhepäivähoidon mahdollistamiseksi lapsiperheille, niin olisitko kiinnostunut hakeutumaan palvelusetelituottajaksi kunnalle?

7 out of 7 people answered this question (with multiple choice)

Kunnalliset
perhepäivähoitajat

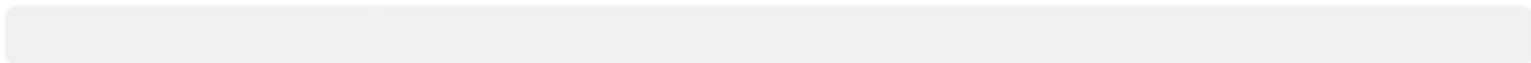
En 4 resp. 57.1%

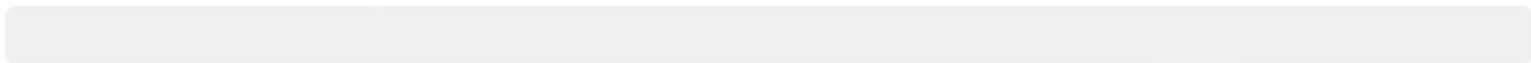
Todennäköisesti en 3 resp. 42.9%

Ehkä 0 resp. 0%

Kyllä 0 resp. 0%

Kunnallisten perhepäivähoitajien ajatuksia siitä, miksi he eivät halua ryhtyä yksityisiksi perhepäivähoitajiksi

- "Ei ole yhtään syytä, miksi haluaisin. Paperityöt lisääntyisi. Työ olisi verrattavissa yrittäjyyteen joten ei kiitos."
- "Huonommat edut ja palkkaus"
- "Omat lomat, oma sairastaminen, lasten varahoito, lasten "riittäminen" perhepäivähoitoon"
- "Koen, että saan työssä kunnallisena turvallisemmin vakaan toimeentulon. Loma- ja varahoitoasiat toimivat jne. Saan tukea ja neuvoja tarvittaessa. Työtiimin kanssa yhteistyö tärkeässä roolissa."
- "Lasten varahoito, kun hoitaja vapaalla / sairas? Vahva tiimiverkosto ja koulutus nyt kunnallisena!"
- "Varahoito arveluttaa, lomakertymät, lapsien saatavuus, palkkaus, tiimi-asiat...ym."

Miten kiinnostusta kunnalliseen perhepäivähoidon työhön voisi lisätä?

- "Olen ajatellut ,että kiinnostusta kyllä on perhepäivähoitoa kohtaan. 34vuotta tätä työtä tehnyt ja aina lapsiryhmä ollut täynnä."
- "Palkkaus paremmaksi"
- "Palkkaus, perhepäivähoidon tunnettavuuden lisääminen, keskittyminen perushoittoon (ylimääräiset koulutukset ym pois), kunnan vapaiden tilojen hyödyntäminen voisi lisätä halukkuutta parihoitoon"
- "Palkka on varmasti yksi mikä vaikuttaa tähän. Vastuu lapsista on arvokasta työtä ja palkka on suhteessa työmäärään pieni."
- "Palkkaus, yhteiset tiimi-illat kokemusten vaihtoon ja koulutuksen päivitykseen"
- "Palkka työn vaativuuden tasolle."

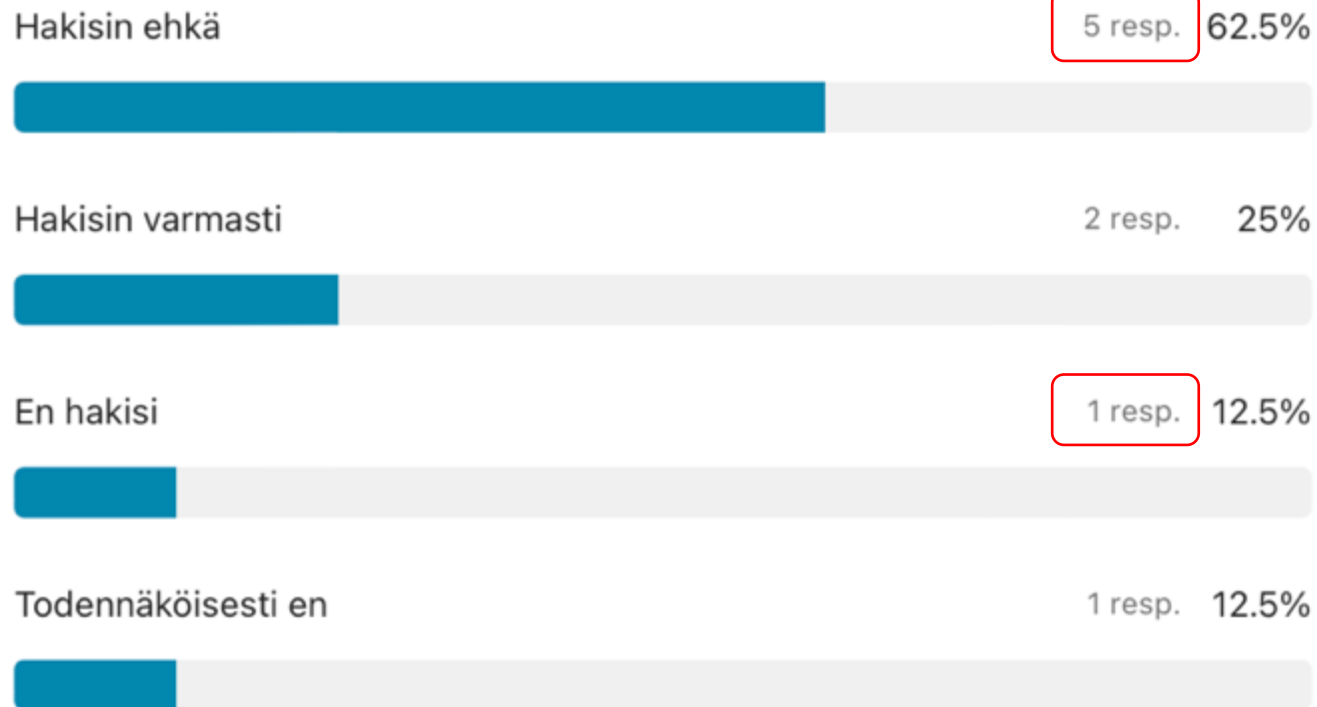
Yksityisen perhepäivähoidon näkemyksiä palvelusetelin käyttöön otosta

Mikäli kunta tarjoaa lapsiperheille mahdollisuuden saada yksityinen perhepäivähoitopaikka 826 euron arvoisella palvelusetelillä, niin hakisitteko palvelusetelituottajaksi kunnalle?

8 out of 8 people answered this question (with multiple choice)

Yksityiset
perhepäivähoitajat

Yksi vastannut
molemmat

HUOM! Suurin osa perhepäivähoitajista piti 826 euron arvoista palveluseteliä pieneenä. Neljä yksityistä perhepäivähoitajaa otti haastattelujen jälkeen erikseen yhteyttä, että jos palvelusetelin arvo olisi 1400 euroa alle 3 vuotiaasta ja 900 euroa 3-5 vuotiaasta, niin siinä tapauksessa he voisivat ryhtyä palvelusetelituottajiksi yksityiseen perhepäivähoitoon.

Mitä positiivista näette siinä, että palveluseteli otettaisiin käyttöön yksityisen perhepäivähoidon mahdollistajana?

Enemmän mahdollisia asiakkaita.

Olisi ehkä tasapuolisempi kaikille perheille.

Asiakas hyötyisi palvelumaksussa.

Kaikilla sama maksu.

Ehkä helpottaisi lasten saantia yksityiseen hoitoon ja ehkä tasapuolistaisi perheitä.

Palveluseteli yhdenmukaistaa hoitopaikka maksun.

Tasapuolista kaikille asiakkaille valita hoitomuodoksi yksityinen pph. Mahdollisuus myös yksinhuoltajille ja opiskeleville vanhemmille.

Se toisi todennäköisesti taloudellista vakautta.

Mitä negatiivista näette siinä, että palveluseteli otettaisiin käyttöön yksityisen perhepäivähoidon mahdollistajana?

Jos itsemääräämisoikeutta rajoitettaisiin.

Tuleeko ylimääräistä työtä? Jatkuvuus?
Tuleeko kunnalta vaatimuksia? Pysyykö kunnan ja hoitajan suhde samana.

Olen ymmärtänyt että aiheuttaa valtavan paperisodan.

Vaatimukset palveluntuottajalle.

Riippuu tuoko palveluseteli toimintaa rajoittavia tekijöitä.

Saako edelleen määritellä omat lomat?

Onko jotain, mitä kunnassa voitaisiin tehdä näiden negatiivisten asioiden välttämiseksi?

Yksityisille pph:lle jäisi edelleen oikeus määritellä lomat ja työaika. Vapaus valita asiakkaat.

Avoimuus hoitomaksuissa.

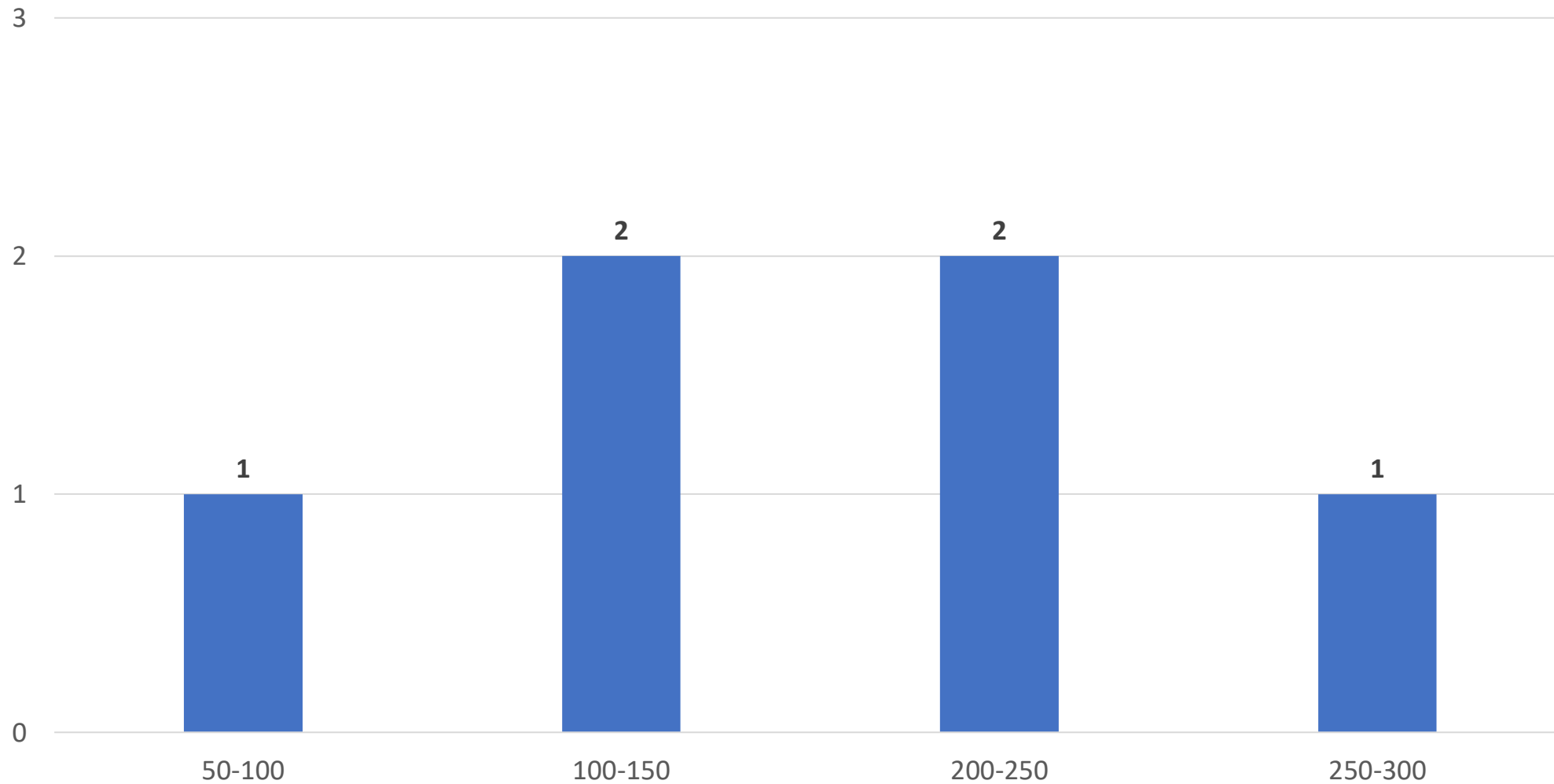
Ei muutoksia entisiin työasioihin. Lisää tietoa palvelusetelistä paperisena versiona.

Olla heikentämättä yrittäjien vapautta valita asiakkaat, työaika, loma-ajat, vaatimalla varahoidon järjestämistä/maksamista jne.

Haluamme itse päättää loma-aikamme. Kuljetamme lapsia kerhoon ja muihin tapahtumiin ja urheiluharrastuksiin autolla se on meille ja vanhemmille tärkeää. Varahoitopaikat tulisi kunnan järjestää myös meille mikäli seteliin lähdetään.

Haluaisin että yrittäjillä olisi kumminkin vapaus vaikuttaa toimintaansa, esim. loma-ajat.

Kuinka suurta lapsikohtaista lisää (noin arvio riittää) teidän pitäisi perheiltä 826 euron palvelusetelin lisäksi periä, jotta toimintanne olisi taloudellisesti kannattavaa?

Kuusi vastaajaa antoi euromääräisen arvion. Yksi vastasi ”minulle tuo riittäisi” ja toinen ”en osaa sanoa”

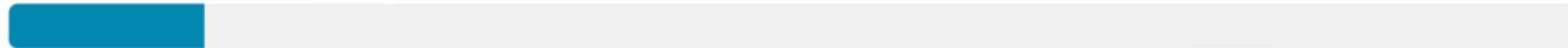

- ✓ 6 Palvelusetelituottajien tulee sitoutua Tampereen kaupunkiseudun palvelusetelisääntökirjaan (määritellään mm. toiminta- ja loma-ajat). Miten tämä vaikuttaa halukkuuteen siirtyä palvelusetelituottajaksi?

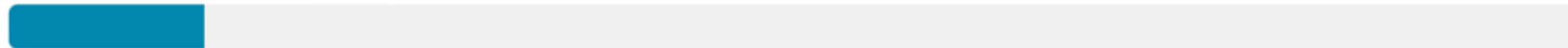
Vähentää halukkuutta 6 resp. 75%

Ei vaikuta negatiivisesti 1 resp. 12.5%

En ole ihan varma 1 resp. 12.5%

Tiivistelmä kunnallisten ja yksityisten perhepäivähoitajien haastatteluissa esiin nostamia asioista

Kysymyksiä ja vastauksia palvelusetelin käyttöön liittyviin asioihin

YKSITYISET PPH:t: Asioita, jotka askarruttavat / huolettavat palvelusetelin käyttöönotossa	Onko näin ja asian vaikutus kunnalle
Ei voi enää itse valita perheitä / lapsia.	Kyllä. Samalla lasten hoitopaikkojen määrittely palvelusetelituottajille lisää kunnan velvoitteita ja siten myös kustannuksia. (Vaikuttaa kustannuksia lisäävästi)
Loma-ajat määritellään jossain muualla.	Kyllä. Loma-ajat määritellään palvelusääntökirjassa. Samalla kunnan velvoitteet lisääntyvät kun pitää vastata varahoidon järjestämisestä → sijaishoidon tarve kasvaa. (Vaikuttaa kustannuksia lisäävästi)
Palveluntuottajan byrokratia lisääntyy.	Kyllä, vähän. Esim. AVIn lupaprosessi pitää hoitaa ennen palvelusetelituottajaksi siirtymistä.
Ulkopuolelta määritellään, mitä ruokaa minäkin päivänä tehdään.	Ei. Tämä ei ole velvoite. Kunnasta kyllä annetaan esimerkkimalli pph:lle hyödynnettäväksi ravitsevan ruokalistan kokoamiseen.
Varahoidon järjestämisvelvollisuus ja yrittäjä itse maksaa sen aina.	Kyllä. Tähän on erilaisia järjestämisesimerkkejä, esim. Oulu / Jyväskylä. Jos kunta järjestää palvelusetelituottajalle varahoidon, niin palveluseteliyrittäjä vastaa sen kustannuksista. (Vaikuttaa kustannuksia lisäävästi)
Perhepäivähoidon hoitoajat määritellään jossain muualla.	Kyllä. Palveluseteliyrittäjät ovat osa kunnan palveluohjausta ja silloin he eivät voi itse määrittellä hoitoaikojaan.
Jos summa on 826 euroa / kk / lapsi, niin mitä kaikkea siitä lähtee pois / joutuu vielä maksamaan, eli mitä jää käteen.	Tällä summalla - ja mahdollisesti perheiltä perittäville lisämaksuilla - pitää vastata kuluista. Yksityinen pph on yrittäjä ja hän voi hyödyntää mm. erilaisia yhteiskunnan mahdollistamia verohelpotuksia toiminnassaan.

KUNNALLISET PPH:t: Asioita, jotka askarruttavat / huolettavat palvelusetelin käyttöönotossa	Onko näin ja asian vaikutus kunnalle
Voiko omaa autoa käyttää lasten kuljettamiseen reissupäivinä?	Ei. Ei ole luvallista nykyäänkään.
Mitä käy ylityökorvauksille kun päivät joskus venyy?	Kunnalliset pph:t ovat työaikalainsäädännön piirissä, jossa ylityöt hyvitetään vapaana. Yksityisyrittäjät eivät tähän kuulu.
Tuleeko palvelusetelin 826 euroa vuoden jokaiselta kuukaudelta? Miten kesäajan palkka?	Kyllä. Ehtona on, että toiminta jatkuu kaikkina kalenterikuukausina. Yrittäjä vastaa hänen hoitolasten varahoidon kustannuksista.
Miten tiimitoiminta järjestetään yksityisillä?	Tiimitoiminta toimii myös palvelusetelimallissa.
Varhaiskasvatuksen erityisopetus – miten järjestetään palvelusetelissä?	Konsultaatiopalvelut säilyvät ennallaan. (Vaikuttaa kustannuksia lisäävästi)
Pääsevätkö yksityiset perhepäivähoitaja koulutuksiin? Maksaako ne jotain?	Kyllä. Koulutukset tarjotaan myös yksityisille pph:lle. Maksutta.

Kustannuslaskentaa 7 yksityisen perhepäivähoitajan kustannuksilla

Nykyinen malli:

Seitsemän yksityistä perhepäivähoitajaa toimii yksityisen hoidon tuella

- **Yksityisen hoidon tuen suorat kustannukset kunnalle:**
  - Alle 3-vuotiailla yksityisen hoidon tuki 192,28€/kk + yksityisen hoidon tuen kuntalisä (pph) 259€/kk, yhteensä **451,28€/lapsi / kk**
  - 3-5 –vuotiailla yksityisen hoidon tuki 192,28€/kk + yksityisen hoidon tuen kuntalisä (pph) 207€/kk, yhteensä **399,28€/kk**
- Yksityisen perhepäivähoitajan ryhmässä max. 4 lasta
- 4 lasta x 425€ (noin keskiarvo) x 12 kk = **20 400€ yksityisen perhepäivähoitajan yksityisen hoidon tuen vuosikustannus kunnalle**
- Seitsemän yksityisen perhepäivähoitajan osalta yksityisen hoidon tuen vuosikustannukset kunnalle 7 x 19 680€ = **142 800€/vuosi**

Muut välilliset kustannukset kunnalle:

- Valvonnan kustannukset kunnalle **9 420€/vuosi**
- Ei muita välillisiä kustannuksia kunnalle → KELA hoitaa

Palvelusetelimalli:

Seitsemän nykyistä yksityistä perhepäivähoitajaa hakeutuu palvelusetelituottajiksi

- **Palvelusetelin suorat kustannukset kunnalle:**
- 826€ palveluseteli - 295€ perheen maksimi omavastuu = minimissään **531€/kk / lapsi** jää kunnalle kustannukseksi
- Yksityisen perhepäivähoitajan ryhmässä max. 4 lasta
- 4 lasta x 531€ x 12 kk = **25 488€ yksityisen perhepäivähoitajan palvelusetelikustannus kunnalle vuodessa**
- Seitsemän perhepäivähoitajan osalta palvelusetelin vuosikustannukset kunnalle 7 x 25 488€ = **178 416€/vuosi**

Muut välilliset kustannukset kunnalle:

- Valvonnan kustannukset kunnalle **9 420€/vuosi**
- Seitsemän palveluseteliperhepäivähoitajan edellyttämä paperi/-toimistotyö vie palvelusihteerin työmäärää arviolta 2%. Kustannus kunnalle n. **900€/vuosi**.

Yksityisen hoidon tuen kustannukset

152 220€ / vuosi

< --- >

Ero -36 516€ / vuosi

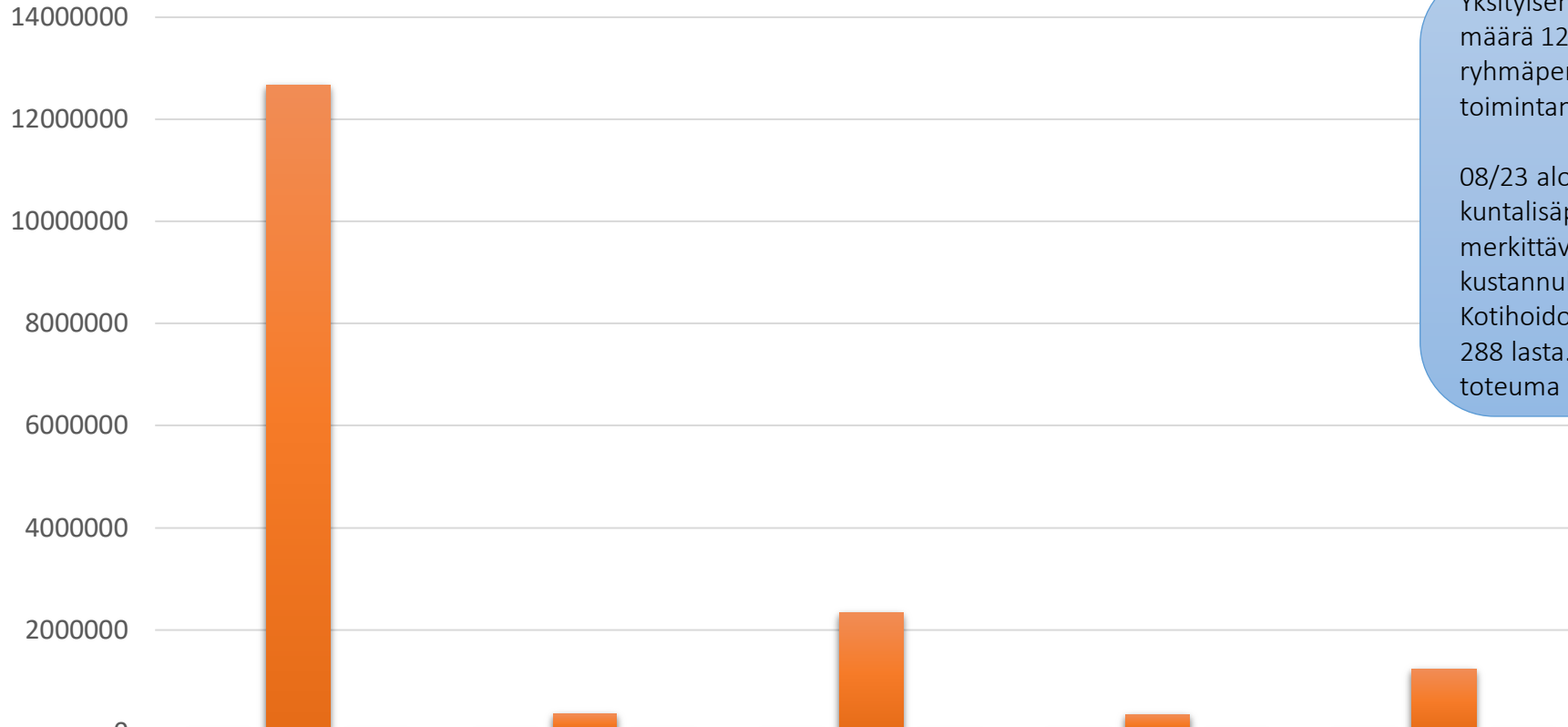
Palvelusetelimallin kustannukset

188 736€ / vuosi

HUOM! Suurin osa perhepäivähoitajista piti 826 euron arvoista palveluseteliä pienenä. Neljä yksityistä perhepäivähoitajaa otti haastattelujen jälkeen erikseen yhteyttä, että jos palvelusetelin arvo olisi 1400 euroa alle 3 vuotiaasta ja 900 euroa 3-5 vuotiaasta, niin siinä tapauksessa he voisivat ryhtyä palvelusetelituottajiksi yksityiseen perhepäivähoitoon.

Varhaiskasvatuksen kustannusvertailu, tiedot vuodelta 2022

Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä 12/23 tilanne 44 lasta, kaksi ryhmäperhepäivähoitokotia lopettanut toimintansa 05/23.

08/23 aloitettiin kotihoidontuen kuntalisäpilotti, joka vaikuttaa merkittävästi kotihoidontuen kustannuksiin vuoden 2023 osalta. Kotihoidontuen piirissä 10/23 tilanne, 288 lasta. Kotihoidontuki+ kuntalisä toteuma 1-10/23 1 262 190€.

	Päiväkotihoito	Perhepäivähoito	Palvelusetelipäiväkoti	Yksityisen hoidon tuki + kuntalisä	Kotihoidontuki
■ Lasten määrä/ka/vuosi	937	28	233	65	274
■ Kustannukset / vuosi	€12 666 366	€360 724	2 341 626	€351 289	€1 237 669
■ Lapsikohtainen kustannus/vuosi	€13 518	€12 883	€10 046	€5 404	€4 517

■ Lasten määrä/ka/vuosi   ■ Kustannukset / vuosi   ■ Lapsikohtainen kustannus/vuosi

Kotona lasten kanssa olevien
lempääläisten lapsiperheiden
toiveita tuleviin
varhaiskasvatuspalveluihin liittyen

Kysely kotona lasten kanssa oleville vanhemmille

- Joulukuussa 2023 toteutettiin sähköinen kysely kotona lasten kanssa oleville huoltajille.
- Tavoitteena oli kartoittaa huoltajien
  - 1) näkemyksiä varhaiskasvatuspalveluiden aloittamisajankohdista
  - 2) toiveita varhaiskasvatuspaikasta (päiväkoti vai perhepäivähoito)
- Kyselyä jaettiin kunnan kohtaamispaikoilla sekä seurakunnan perhekerhossa. Kyselyyn pääsi vastaamaan matkapuhelimella QR-koodin kautta
- Kysely oli vastattavana 1.-15.12.2023
- **Muistuttelusta huolimatta vastauksia saatiin vain seitsemän kappaletta**

Kohtaamispaikoilla toteutetun kyselyn vastauskooste

Perheen asuinalue	Alle esikouluikäisiä lapsia kotona joulukuussa 2023	Ikä, lapsi 1	Ikä, lapsi 2	Varhaiskasvatuksen aloittamisajankohta, lapsi 1	Varhaiskasvatuksen aloittamisajankohta, lapsi 2	Toivooko paikkaa päiväkodista vai perhepäivähoidosta	Perustelu toiveelle
Kulju	1	1-2 v.		Syksyn 2024 aikana		Perhepäivähoidosta	Pienempi ryhmä, pysyvät hoitajat
Kulju	2	4-5 v.	1-2 v.	Syksyn 2024 aikana	Syksyn 2024 aikana	Päiväkodista	Päiväkotitarjonta tuntuu monipuolisemmalta
Kuivaspää	2	2-3 v.	Alle 1 v.	Ei ole suunnitelmassa	Ei ole suunnitelmassa	Perhepäivähoidosta	Vähemmän lapsia ja kodinomaisempi ympäristö
Moisio	1	2-3 v.		Syksyn 2024 aikana		Päiväkodista	Sijainti
Keskusta	2	3-4 v.	1-2 v.	Syksyn 2024 aikana	Syksyn 2024 aikana	Päiväkodista	Päiväkodissa ryhmässä toimimisen taidot kehittyvät
Keskusta	2	4-5 v.	1-2 v.	Kevään 2024 aikana	Kevään 2024 aikana	Perhepäivähoidosta	Perhepäivähoitoon, koska pienemmät ryhmäkoot. Ryhmäperhepäiväkoti olisi kaikista paras!
Keskusta	1	1-2 v.		Syksyn 2024 aikana		Perhepäivähoidosta	Kodinomaisempaa

Kyselyihin vastanneiden
ajatuksia ja mielipiteitä
varhaiskasvatukseen ja
palvelusetelin
käyttöönottoon liittyen

Perheiden ajatuksia perhepäivähoidosta ja palvelusetelistä

- Perhepäivähoitoa soisimme olevan enemmän Lempäälässä koska se voisi pienentää ryhmäkokoja kunnallisissa. Ne tuntuvat olevat aika täynnä tällä hetkellä eikä tilanne taida helpottaa lähitulevaisuudessakaan.
- En ole täysin sisäistänyt kunnallisen ja yksityisen perhepäivähoidon eroa. Miksi kunta ei satsaisi kunnallisen perhepäivähoidon lisäämiseen?
- Kokemus yksityisestä perhepäivähoitajasta on erittäin positiivinen, se tekee myös lapselle hyvää, kun saa kasvaa ja kehittyä pienemmässä porukassa.
- Jos tarvitsisin hoitopaikkaa alle 3 vuotiaalle tai kovasti hoitopäivistä kuormittiva lapsi harkitsisin vakavasti perhepäivähoitoa.
- Olisimme halunneet molemmat lapset perhepäivähoitoon, mutta kunnalliset paikat ovat täynnä. Joudumme siirtämään heidät päiväkotiin.
- Perhepäivähoidossa hoitajan ylilyönnit ei välttämättä tule kenenkään tietoon. Tarvittaisiin vähintään kaksi hoitajaa, että voisin omat lapseni viedä perhepäivähoitoon. Mikäli toinen hoitaja olisi sairaana, nii olisi silti aina yksi tuttu hoitaja lapsille. Eikä tarvis lähteä lasta viemään ympäri pitäjää tuntemattomaan paikkaan hoitoon.
- Perhepäivähoito ei vastaa pedagogisesti toiveitamme. En näe tarvetta edistää tätä asiaa vaan varat tulisi kohdentaa kunnallisiin päiväkoteihin.
- Mielestäni palveluseteli olisi vaan kunnan tapa pestä kätensä siitä, että kunnallisiin päiväkoteihin ei saada palkattua riittävästi pätevää henkilökuntaa. En näe perhepäivähoitoa meille sopivana vaihtoehtona.

Lähde: Perheille suunnatun sähköisen kyselyn vastaukset

Kunnallisten perhepäivähoitajien kokemuksia perhepäivähoidon lisäarvosta kunnallisessa varhaiskasvatuksessa

- "Pienemmät rauhallisemmat puitteet, joissa lapset kehittyvät itsenäisiksi ,toiset huomioon ottaviksi omiksi persoonikseen."
- "Kodinomaisen hoidon ja lapsille yhden turvallisen aikuisen heidän päiväänsä."
- "Lasten yksilöllinen huomioiminen pienessä ryhmässä, matalan kynnyksen hoidon aloittaminen pienten lasten kanssa"
- "Kasvun rauhaa lapselle, loistavan kasvuympäristön luonnonläheiseen toimintaan ja perheen arkea tukevan yhteisöllisen areenan"
- "Pienryhmä toteutuu, jouston varaa päivän kulussa, ym."
- "Vaihtoehto isoille ryhmille. Vaihtoehto pienille aloittaa varhaiskasvatus. Kotiruoka."

Lähde: Kunnallisille perhepäivähoitajille suunnatun sähköisen kyselyn vastaukset

Miksi työskentelet kunnallisena perhepäivähoitajana?

- "Aluksi siksi, että sai hoitaa omatkin lapset kotona. Ihana nähdä lasten kasvavan ja kehittyvän. Mukava touhuta lasten kanssa. Eikä todellakaan rahan takia."
- "Pidän työstäni lasten kanssa, varahoidot toimivat hyvin, lomat, työterveys yms."
- "Työyhteisön tuki, pieni lapsiryhmä, lasten yksilöllinen huomioiminen, loma-ajat, varahoito"
- "Olen todella tyytyväinen työhöni, voin sopivassa määrin vaikuttaa päivien kulkuun. Saan tukea ja neuvoja tarvittaessa helposti esimieheltä ja työkavereilta. Perheiltä saadun palautteen mukaan tunnen, että teen tärkeää työtä ja olen siitä ylpeä ja kiitollinen."
- "Tämä on paras hoitomuoto monelle lapselle (nyt, kun erityistarpeita myös piisaa). Työ on antoisaa ja palaute ollut niin kiittävää. Työtiimi loistava ja tukiverkosto toimiva"
- "Halu toimia turvallisessa, ihanassa työ-yhteisössä. Ennen kaikkea tämä työ on minun sydämen asia."
- "Varhaiskasvatus työ jota haluan tehdä. Pph:ssa pienempi ryhmä ja joustavampaa työskennellä."

Lähde: Kunnallisille perhepäivähoitajille suunnatun sähköisen kyselyn vastaukset

Mitkä asiat puoltavat päätöstäsi toimia yksityisenä perhepäivähoitajana Lempäälässä

- "Kunnan kanssa yhteistyö on toiminut pääosin moitteettomasti. Apua saa jos tarvitsee. Saa itse päättää ryhmän lapset. Oma vapaus ja tärkeää on saada ITSE päättää lomista."
- "Pidän toimimisesta lasten kanssa ilman ylimääräisiä paperitöitä."
- "Pidän hyvin paljon lasten hoidosta omassa kotonani. Minulle merkitsee paljon saada määrätä itse päivän kulku. Ulkoilemme erittäin paljon ja retkeilemme, meillä ei ole tiukkaa aikataulua esi.m ruokailun suhteen. Kävelyn lisäksi kuljemme bussilla sekä jonkun verran omalla autolla. Saan suunnitella päivän ja viikon ohjelman itse, lasten hoitoajat ja ennen kaikkea loma-ajat on hyvin tärkeä saada määrätä itsenäisesti. Olen panostanut paljon lasten viihtyvyyteen ja turvallisuuteen ja saanut näitä kehitellä mielin määrin. Esimerkiksi kokkikerho suunnitteluasteellani. Keksin ja järjestän yhdessä tehtäviä tapahtumia myös muille pph:lle. Lempäälässä on hyvä toimia pph:na, on hyvät ulkoilumaastot, kirjastot, kerhot, leikkipuistot ja hyvä tunnelma."
- "Vapaus toimia yrittäjänä tärkeässä työssä. Pidän siitä, että ohjausta/valvontaa on sopivasti. Kuntalisä tietysti on edellytys tälle työlle."
- "Itsemääräämisoikeus"

Lähde: Yksityisille perhepäivähoitajille suunnatun sähköisen kyselyn vastaukset

Kenelle suosittelisit toimimista yksityisenä perhepäivähoitajana

- "Kunnalliselle perhepäivähoitajille, saavat vähemmän palkkaa"
- "Henkilöille joilla on oma-aloitteellisuutta ja pystyy tekemään itse päätöksiä. Työ on välillä yksinäistä mutta palkitsevaa, lasten kanssa päivät kuluvat nopsaan. Erilaisten ihmisten kanssa on pystyttävä rakentamaan yhteistyötä."
- "Hänelle joka sitoutuu toimimaan sydämellä ja perheen tarpeita ja yksilölapsen kehitykseen"
- "Sellaiselle joka oikeasti viihtyy kotona tehtävässä työssä. Ja joka arvostaa suuresti omana herrana olemista:)"
- "Asialle omistautuneille alan ammattilaisille, joita kiinnostaa itsenäinen työskentely."
- "Ihmiselle joka tykkää työskennellä lasten kanssa ja on valmis ottamaan vastuuta työstään."

Lähde: Kunnallisille perhepäivähoitajille suunnatun sähköisen kyselyn vastaukset

Mitä lisäarvoa perhepäivähoito tuo varhaiskasvatukseen

- "Rauhallinen arki, jolloin enemmän aikaa keskittyä lapsen tarpeisiin"
- "Pienissä ryhmissä on mukava aloittaa hoitotaiival ja usein lapset ovatkin eskariin asti ryhmässä. Lapset saa paremmin huomioo kun pieni ryhmä ja perheille ja perheiden on helppo puhua lasten asioista kun aina on sama ja turvallinen aikuinen läsnä. Joustavuutta ennenkaikkea nykyisessä hektisessä elämässä. Toiveita on helppo toteuttaa."
- "Kodin omainen ympäristö. Pieni ryhmä"
- "yksilökohtaisuutta ja kiireettömyyttä"
- "Vaikka ja mitä hienoa. Yksilöllistä jokaiseen lapseen rauhassa tutustumista. Erityispiirteet ja vahvuudet huomioiden. Kiireettömyyttä. Pieni lapsiryhmä antaa varhaiskasvattajalle hyvät mahdollisuudet 'puuttua' pienimpäänkin kiusaamistapaukseen ja ihan kaikkeen tekemiseen on rauha tehdä ja keskittyä. Kasvattaja 'näkee ja kuulee kaiken'. Turvallisesti pieni lapsiryhmä 'silmiä alla'. Aina sama kasvattaja ottaa vastaan ja lähettää kotiin. Rauhallinen päivän aloitus, ei heti mitään meteliä."

Lähde: Kunnallisille perhepäivähoitajille suunnatun sähköisen kyselyn vastaukset

www.lempaala.fi

**LÄM
PÄÄ
LÄ**
KUNTA
JOKA
SANOO
KYLLÄ!